

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія

ПРАВО

Випуск 65

2021

Журнал включено до категорії «Б» щодо видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук
(Наказ МОН України від 26.11.2020 № 1471 Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства від 26 листопада 2020 року та внесення змін до наказів Міністерства освіти і науки України від 2 липня 2020 року № 886, від 24 вересня 2020 року № 1188).

**Науковий вісник включено до міжнародної наукометричної бази
Index Copernicus International (Республіка Польща)**

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Бисага Юрій Михайлович – доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, завідувач кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА:

Белов Дмитро Миколайович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Заборовський Віктор Вікторович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права та процесу, директор НДІ теорії та практики правосуддя юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

ЧЛЕНИ РЕДКОЛЕГІЇ:

Берч Вероніка Вікторівна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Бисага Юрій Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правових дисциплін Карпатського університету ім. Августина Волошина;

Булеца Сібілла Богданівна – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Гарагонич Олександр Васильович – доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри господарського права та господарського процесу Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Гомонай Василь Васильович – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Греца Ярослав Васильович – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Громовчук Мирослава Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Дешко Людмила Миколаївна – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Жежихова Мартина – кандидат юридичних наук, доцент Університету імені П.Й.Шафарика (м. Кошице, Словачка Республіка);

Ковач Юліус – доктор юридичних наук, професор, проректор Паневропської високої школи (м. Братіслава, Словачка Республіка);

Лазур Ярослав Володимирович – доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Манзюк Василь Васильович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Менджул Марія Василівна – доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Мраз Станіслав – доктор юридичних наук, професор, ректор Університету Данубіус (м.Сладковічево, Словачка Республіка);

Ондрова Юлія – кандидат юридичних наук, доцент Університету імені П.Й. Шафарика (м.Кошице, Словачка Республіка);

Рогач Іван – кандидат юридичних наук, доцент, юридичний факультет Університету Данубіус (м.Сладковічево, Словачка Республіка);

Рогач Олександр Янович – доктор юридичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Чечерський Віктор Іванович – доктор юридичних наук, офіс Генерального прокурора

**Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Вченою радою Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет», протокол № 7 від 23.06.2021 року.**

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 21500-11300Р, видане Державною реєстраційною службою України 24.11.2014 р. Офіційний сайт видання: [www. visnyk-juris-uzhnu-uz.com](http://www.visnyk-juris-uzhnu-uz.com)

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ	12
Mehdiyev H.M. HISTORICAL DEVELOPMENT OF THE FORMATION OF THE RIGHT TO PETITION	12
Turuta O., Zhydkova O., Turuta O. PROBLEMS OF POLICY REGULATION ON ROBOTICS	15
Борщевський І.В., Гринь О.Д. ПРАВОВЕ МИСЛЕННЯ ЯК ЯВИЩЕ ПРАВОВОЇ ДІЙНОСТІ ТА ЙОГО ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ІЗ ЮРИДИЧНИМ ПІЗНАННЯМ	21
Міхайліна Т.В., Гоцуляк Ю.В. КРИЗА МЕТОДОЛОГІЇ СУЧАСНИХ ЮРИДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	26
Погорєлова З.О. ПАРЛАМЕНТАРИЗМ, НАРОДНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ І ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА: ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ	31
Попович Т. КЛАСИФІКАЦІЯ ОBOB'ЯЗКІВ ЗГІДНО ВЧЕННЯ САМУЕЛЯ ФОН ПУФЕНДОРФА	38
Рядінська В.О., Карпушова О.В. ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЯК ПРАВОВОЇ КАТЕГОРІЇ В УКРАЇНІ	43
РОЗДІЛ 2 КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО	51
Бокоч М.В. ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПОРЯДКУ ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА	51
Громовчук М.В., Бєлов Д.М. ПРИНЦИП ГУМАНІЗМУ, ЯК ОСНОВОПОЛОЖНИЙ ПРИНЦИП ПОБУДОВИ СУЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ	57
Натуркач Р.П. МЕТА ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ КРАЇН-УЧАСНИЦЬ ЄС	61
Нікітенко Л. О., Бабик М. К. ПРАВО НА ЕВТАНАЗІЮ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ЖИТТЯ	65
Панькевич В.М., Сухорєбра Т.І. ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ РІВНОПРАВНОСТІ ГРОМАДЯН ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕВЕНТИВНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ	69
Приходько О.В. ПОНЯТТЯ ТА ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ПРАВА В АСПЕКТІ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ	73
Уваров А.О. ГАРАНТІЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ВОЛОДІТИ, КОРИСТУВАТИСЯ І РОЗПОРЯДЖАТИСЯ РЕЗУЛЬТАТАМИ СВОЄЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ, ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	79
Штучний В.В. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА КАНЦЕЛЯРІЇ ПАЛАТИ ДЕПУТАТІВ ПАРЛАМЕНТУ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ	84
РОЗДІЛ 3 ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО	90
Боровська І.А. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ФОРМИ СПРОЩЕНОГО ПОЗОВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ	90
Ваграс В.А. МІЖНАРОДНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА СПАДКОВОГО ПРАВА: ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ	97

Гринько С.Д. ВИКОРИСТАННЯ ЗВИЧАЇВ ДЛЯ РЕГУЛЮВАННЯ СІМЕЙНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН	102
Гуйван П.Д. ПРАВОВІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ТА ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА У РАЗІ ЙОГО ПОРУШЕННЯ. ТЕМПОРАЛЬНИЙ АСПЕКТ	107
Карнаух Б.П. ДОКТРИНА ВТРАЧЕНОГО ШАНСУ У ПРАКТИЦІ АМЕРИКАНСЬКИХ СУДІВ	112
Логойда В.М. ПРАВОВИЙ СТАТУС КРИПТОВАЛЮТИ В КРАЇНАХ СНД.....	118
Менджул М.В., Давидова Н.О. МЕХАНІЗМ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МАЙНОВИХ ВІДНОСИН ПАРТНЕРІВ У ФАКТИЧНИХ СОЮЗАХ.....	124
Свадеба Н.І. ЗАХИСТ ПРАВА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ НА ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ	128
Слободенюк В.А. ПОСТАЧАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ. ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВІРНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	133
Соболєв В.П. НАДЗВИЧАЙНО НЕВИГІДНЕ МАТЕРІАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ ЯК ПІДСТАВА ВИЗНАННЯ ШЛЮБНОГО ДОГОВОРУ НЕДІЙСНИМ.....	137
Шкабаро В.М., Тодорошко Т.А., Біла А.В. ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ У СПРАВАХ ПРО ЗАХИСТ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	141
РОЗДІЛ 4 ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО	146
Педосенко А.І. ЗАХИСТ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СУДІ З ПРАВ ЛЮДИНИ	146
Шевченко О.А., ЕВОЛЮЦІЯ СТРАТЕГІЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ПРОТЯГОМ РОКІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ КРИЗЬ ПРИЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	152
РОЗДІЛ 5 ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	160
Дмитренко Д.О. ХАРАКТЕРИСТИКА СКАНДИНАВСЬКОЇ МОДЕЛІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН (НА ПРИКЛАДІ ІСЛАНДІЇ).....	160
Зозуля Д.В. МЕТОДИ ФІНАНСУВАННЯ ВИДАТКИ НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я: ПЕРЕВАГИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ	165
Клименко М. В. ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ.....	171
Маркін А.О., Тимченко Л.М. ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ТРУДОВА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ В НАУЦІ ТРУДОВОГО ПРАВА.....	176
Плехов Д.О. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ РОБОТИ ЯК ОДНІЄЇ ІЗ ФОРМ НЕСТАНДАРТНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ	180
Шумило М.М., Сімугіна Я.В. ТРАНСКОРДОННІСТЬ ЯК ОЗНАКА ДОВІЧНИХ СОЦІАЛЬНИХ (ПЕНСІЙНИХ) ВИПЛАТ	185
РОЗДІЛ 6 ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО	194
Костяшкін І.О., Бригінець О.О. ПРИНЦИП РІВНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	194
РОЗДІЛ 7 АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО	200

Анталовці О.В., Пилип В.В. ДОЦІЛЬНІСТЬ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ГРОМАДЯН ЗАДЛЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПОШИРЕННЯ ВІРУСУ COVID-19 В УКРАЇНІ.....	200
Батманова В.В. ВИЗНАЧЕННЯ ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ.....	204
Бжезіцький Т., Корнєєв П. ПОДАТОК НА НЕРУХОМЕ МАЙНО, ВІДМІННЕ ВІД ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ.....	210
Верголяс О.О. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	215
Гресько В.І. ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ.....	222
Гришук А.Б. ПРИНЦИП ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ В ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ.....	227
Дорофєєва Л.М., Корнева Т.В. НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ РЕФОРМУВАННЯ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....	233
Ліпинський В.В., ЛЮТІКОВ П.С. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ.....	238
Манько Г.В. СТАДІЇ ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРОЦЕДУРИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ.....	242
Осіпова О.О. АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В КОНТЕКСТІ ПРЕДМЕТУ АДМІНІСТРАТИВНИХ СПОРІВ.....	248
Пилипенко О.С. ПРАВОВА ПРИРОДА СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ЯК ВИДУ ЮРИДИЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	253
Розгон О.Г. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЗАКОННЕ ВИКОРИСТАННЯ НАЙМЕНУВАННЯ ТА ОЗНАК НАЛЕЖНОСТІ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	257
Яковчук Я.В. МІСЦЕВІ ДЕРЖАВНІ АДМІНІСТРАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ.....	261
РОЗДІЛ 8	
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО.....	266
Коновалова І.О. ЖЕРТВА В ЕЛЕКТРОННОМУ ТОРГОВЕЛЬНО-КОМЕРЦІЙНОМУ ШАХРАЙСТВІ.....	266
Марін О. ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВА ПРИРОДА ЗЛОВЖИВАННЯ МОЖЛИВОСТЯМИ СПЕЦІАЛЬНОГО СТАТУСУ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОМ УКРАЇНИ.....	272
Пустова Н. О. ПРИНЦИПИ ДЕКРИМІНАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ЗАБОРОН.....	278
Терпелюк Є.В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СУБ'ЄКТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ВИННОГО ДО КВАЛІФІКУЮЧИХ ОБ'ЄКТИВНИХ ОЗНАК СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	283
РОЗДІЛ 9	
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	288
Березюк В.В., ГЕНЕЗА РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА І НАУКОВОЇ ДУМКИ ЩОДО ФІКСУВАННЯ СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ.....	288
Жовтенко І.М., Богініч І.О. ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ В МЕРЕЖІ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ.....	294

Князєв Ю.В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ГРУПОВОГО ХУЛІГАНСТВА.....	300
Лейба О.А. ВІДБРАННЯ БІОЛОГІЧНИХ ЗРАЗКІВ ДЛЯ ЕКСПЕРТНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ: СПІРНІ ПИТАННЯ НОРМАТИВНОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ТА ПРАКТИКИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ.....	308
Маслюк О.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ТЕРОРИСТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ.....	314
Тимошенко О.А. РОЗУМНІСТЬ СТРОКІВ ЯК ЗАСАДА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ: СТАН ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....	319
Ющик О.І. ПЕНІТЕНЦІАРНА ПРОБАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВЧИНЕННЯ ПОВТОРНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	326
РОЗДІЛ 10 СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА.....	331
Бєсєда Г.В. СТРУКТУРА СУДОВОГО КОНТРОЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ.....	331
Бзова Л.Г. МОТИВАЦІЯ РІШЕНЬ КОНСТИТУЦІЙНИХ СУДІВ ЯК ВИМОГА СТАНДАРТІВ СПРАВЕДЛИВОГО СУДОЧИНСТВА.....	338
Заборовський В.В., Фрідманський Р.М. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ЗВЕРНЕННЯ ТА АДВОКАТА В АСПЕКТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА АДВОКАТСЬКИЙ ЗАПИТ.....	342
Клименко К.О. СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ В СУДОВІЙ ТА АДВОКАТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	348
РОЗДІЛ 11 МІЖНАРОДНЕ ПРАВО.....	353
Кононенко В.П., Новікова Л.В., Копицька П.О. ПОЛІТИКА МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ З ПИТАНЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ.....	353
Грушко Ж.В. ВПЛИВ ЗАВЕРШЕННЯ ДОБРОВІЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД НА РЕАЛІЗАЦІЮ СПІВРОБІТНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	359
Корнєва П.М. КОЛІЗІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ: ДОСВІД КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	364
Новицький В.В. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕРНЕТУ В ЄС.....	370
Попко В.В., Попко Є.В. СИСТЕМНО-ІЄРАРХІЧНИЙ ХАРАКТЕР ДЖЕРЕЛ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА: МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ.....	375
Турчак О.В., Надрага М.С. ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНИМ АЛЬЯНСОМ.....	385
Тюфанова Г.О. ПРАВОВА ПРИРОДА АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМПЛАЄНСУ ЯК МЕХАНІЗМУ ДОТРИМАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ.....	390
Міхневич Л. В. ЗАХИСТ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ОСОБИ НА МАЙНО (ВЛАСНІСТЬ) У ЗАБЕЗПЕЧУВАЛЬНИХ ЗОБОВ'ЯЗАННЯХ ЗАСТАВИ ТА ПОРУКИ.....	398
Качинська М. ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ ГЕНДЕРНОГО НАСИЛЬСТВА В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ ТА РЕАКЦІЯ ПОЛІЦІЇ.....	403
РОЗДІЛ 12 ФІЛОСОФІЯ ПРАВА.....	407

Вовк В. М. УГОДА ПРО ПРИМИРЕННЯ В РИМСЬКОМУ ПРАВІ (СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ)	407
Яковленко М.С. ВЧЕННЯ ПРО ПРИНЦИПИ ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ВНЕСОК ХАРКІВСЬКОЇ ШКОЛИ ПРАВА.....	411
Яковленко М.С. ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	416
Юрєвич Ю.Ю. ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ЩОДО ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В ПОЛЬЩІ: ПЕРІОД РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ (ДО 1795 Р.).....	420

CONTENTS

SECTION 1 THEORY AND HISTORY OF THE LAW AND THE STATE; HISTORY OF POLITICAL AND LEGAL DOCTRINES	12
Mehdiyev H.M. HISTORICAL DEVELOPMENT OF THE FORMATION OF THE RIGHT TO PETITION.....	12
Turuta O., Zhydkova O., Turuta O. PROBLEMS OF POLICY REGULATION ON ROBOTICS.....	15
Borshchevs'kyi I.V., Hryn' O.D. LEGAL THINKING AS A PHENOMENON OF LEGAL REALITY AND ITS CORRELATION WITH LEGAL COGNITION.....	21
Mikhailina T.V., Gotsulyak Yu.V. CRISIS OF METHODOLOGY OF MODERN LEGAL RESEARCH	26
Pohoryelova Z.O. PARLIAMENTARISM, PEOPLE'S SOVEREIGNTY AND THE LEGISLATIVE AUTHORITY: PROBLEMS OF RELATIONSHIPS	31
Popovych T. THE CLASSIFICATION OF OBLIGATIONS ACCORDING TO SAMUEL VON PUFENDORF'S DOCTRINE	38
Riadinska V., Karpushova O. LEGAL PROBLEMS OF DEFINING «INTEGRITY» AS A LEGAL CATEGORY IN UKRAINE: ORIGIN AND GENESIS IN NORMATIVE AND DOCTRINAL PLANES	43
SECTION 2 CONSTITUTIONAL LAW; MUNICIPAL LAW	51
Bokoch M. PROBLEMS OF INTERACTION BETWEEN THE CONSTITUTIONAL ORDER AND INTERNATIONAL LAW.....	51
Hromovchuk M., Byelov D. THE PRINCIPLE OF HUMANISM AS A FUNDAMENTAL PRINCIPLE OF BUILDING A MODERN RULE OF LAW.....	57
Naturkach R.P. PURPOSE OF THE MONETARY POLICY OF THE CENTRAL BANKS OF THE EU PARTICIPATING COUNTRIES	61
Nikitenko L.O., Babyk M.K. THE RIGHT TO EUTHANASIA IN THE CONTEXT OF THE REALIZATION OF THE RIGHT TO LIFE.	65
Pankevich V.M., Sukhorebra T.I. COMPLIANCE WITH THE PRINCIPLE OF EQUALITY OF CITIZENS DURING THE APPLICATION OF PREVENTIVE POLICE MEASURES.....	69
Prykhodko O.V. DEFINITIONS AND FORMS OF INTERACTION OF LEGAL ENTITIES IN THE ASPECT OF CONSTITUTIONAL ECONOMICS.....	73
Uvarov A.O. GUARANTEES OF THE CONSTITUTIONAL RIGHT TO OWN, USE, OR DISPOSE OF THE RESULTS OF HIS INTELLECTUAL OR CREATIVE ACTIVITIES	79
Shtuchnyy V.V. ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF THE CHANCELLERY CHAMBER OF DEPUTIES OF THE CZECH REPUBLIC	84
SECTION 3 CIVIL LAW AND CIVIL PROCESS; FAMILY LAW; INTERNATIONAL PRIVATE LAW	90
Borovska I.A. PECULIARITIES OF THE PROCEDURAL FORM OF SIMPLIFIED CLAIM PROCEEDINGS IN CIVIL JUDICIARY.....	90
Vatras V.A. INTERNATIONAL AND NATIONAL SOURCES OF INHERITANCE LAW: ON THE QUESTION OF DEFINITION OF CONTENT.....	97
Grinko S.D. IMPLEMENTING OF CUSTOMS FOR REGULATION OF FAMILY AND LEGAL RELATIONS.....	102

Guyvan P.D. LEGAL ISSUES OF IMPLEMENTATION AND PROTECTION OF CIVIL LAW IN CASE OF VIOLATION. TEMPORAL ASPECT.	107
Karnaikh B.P. LOSS OF A CHANCE DOCTRINE IN AMERICAN CASE-LAW	112
Lohoyda V.M. LEGAL STATUS OF CRYPTOCURRENCY IN CIS-COUNTRIES	118
Mendzhul M.V., Davydova N.O. THE MECHANISM OF CIVIL LAW REGULATION OF PROPERTY RELATIONS OF PARTNERS IN DE FACTO UNIONS	124
Svadeba N.I. INDIVIDUAL'S RIGHT TO PRIVACY PROTECTION.....	128
Slobodeniuk V. NATURAL GAS SUPPLY. FEATURES OF CONTRACTUAL REGULATION.....	133
Sobolev V.P. EXTREMELY UNFAVORABLE MATERIAL SITUATION AS A GROUND FOR RECOGNITION OF A MARRIAGE AGREEMENT INVALID	137
Shkabaro V.M., Todoroshko T.A., Bila A.V. EVIDENCE AND PROOF IN CASES ON PROTECTION OF BUSINESS REPUTATION ON THE INTERNET: DOMESTIC AND FOREIGN EXPERIENCE	141
SECTION 4 ECONOMIC LAW; ECONOMIC PROCEDURAL LAW	146
Pedosenko A.I. PROTECTION OF THE RIGHTS OF THE LEGAL ENTITIES IN THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS	146
Shevchenko O., EVOLUTION OF UKRAINIAN NATIONAL SECURITY STRATEGIES DURING THE YEARS OF INDEPENDENCE THROUGH THE PRISM OF ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF THE STATE	152
SECTION 5 LABOUR LAW; SOCIAL SECURITY LAW	160
Dmytrenko D.O. CHARACTERISTICS OF THE SCANDINAVIAN MODEL OF LEGAL REGULATION OF LABOR RELATIONS (ON THE EXAMPLE OF ICELAND)	160
Zozulya D.V. METHODS OF FINANCING HEALTH EXPENDITURE: BENEFITS AND PROSPECTS OF REFORM.....	165
Klimenko M.V. GENDER EQUALITY IN LABOR LEGAL RELATIONS: INTERNATIONAL LEGAL REGULATION	171
Markin A.O., Timchenko L.M. LEGAL STATUS AND LABOR LEGAL ENTITY IN THE SCIENCE OF LABOR LAW	176
Plekhov D.O. INTERNATIONAL LEGAL REGULATION OF REMOTE WORK AS ONE OF THE FORMS OF NON-STANDARD EMPLOYMENT	180
Shumylo M.M., Simutina Y.V. TRANSBOUNDARY NATURE OF LIFETIME SOCIAL SECURITY (PENSION) BENEFITS.....	185
SECTION 6 LAND LAW; AGRARIAN LAW; ENVIRONMENTAL LAW; NATURE RESOURCES LAW	194
Kostyashkin I.O., Briginets O.O. PRINCIPLE OF EQUALITY OF SUBJECTS OF LAND OWNERSHIP: PROBLEMS OF LEGAL REGULATION.....	194
SECTION 7 ADMINISTRATIVE LAW AND PROCESS; FINANCIAL LAW; INFORMATION LAW	200
Antalovtsi O.V., Pylyp V.V. EXPEDIENCY OF LIMITATION CITIZENS' RIGHTS FOR THE SAKE OF WARNING OF DISTRIBUTION COVID - 19 IN UKRAINE.....	200

Batmanova V.V. DEFINITION OF PUBLIC SERVICES IN THE FIELD OF SOCIAL PROTECTION OF THE POPULATION.....	204
Brzezicki T., Korniev P. TAX ON REAL ESTATE, OTHER THAN LAND.....	210
Vergolyas O.O. DIRECTIONS FOR IMPROVING THE LEGAL SUPPORT OF SPECIAL INFORMATION OPERATIONS.....	215
Hres'ko V.I. FEATURES OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF HEALTHCARE IN UKRAINE.....	222
Grishchuk A.B. PRINCIPLE OF PROFESSIONALISM IN CIVIL SERVICE	227
Dorofeeva L.M., Korneva T.V. NEW CHALLENGES FOR REFORMING THE CUSTOMS SERVICE OF UKRAINE.....	233
Lipinsky V.V., Lyutikov P.S. ADMINISTRATIVE LIABILITY OF LEGAL PERSONS FOR VIOLATIONS OF CUSTOMS RULES.....	238
Manko G.V. STAGES OF IMPLEMENTATION OF ADMINISTRATIVE PROCEDURE IN THE FIELD OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES	242
Osipova O.O. ADMINISTRATIVE SERVICES IN THE FIELD OF SOCIAL PROTECTION IN THE CONTEXT OF THE SUBJECT OF ADMINISTRATIVE DISPUTES	248
Pilipenko O.S. LEGAL NATURE OF JUDICIAL PRACTICE AS A TYPE OF LEGAL PRACTICE	253
Rozghon O.H. ADMINISTRATIVE LIABILITY FOR ILLEGAL USE OF THE NAME AND SIGNS OF BELONGING TO THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE.....	257
Yakovchuk Ya.V. LOCAL EXECUTIVE AUTHORITIES AS THE SUBJECTS OF THE PUBLIC ADMINISTRATION	261
SECTION 8 CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY; PENAL LAW	266
Konovalova I.O. VICTIM IN ELECTRONIC COMMERCIAL FRAUD.....	266
Marin O. THE CONCEPT AND LEGAL NATURE OF ABUSE OF SPECIAL STATUS OPPORTUNITIES IN THE CRIMINAL LAW OF UKRAINE	272
Pustova N.O. PRINCIPLES OF DECRIMINALIZATION OF CRIMINAL LAW PROHIBITIONS.....	278
Terpelyuk E.V. PROBLEMATIC ISSUES OF SUBJECTIVE ATTITUDE OF THE GUILTY PARTY TO QUALIFYING OBJECTIVE FEATURES OF A CRIMINAL OFFENSE'S CORPUS DELICTI	283
SECTION 9 CRIMINAL PROCESS AND FORENSIC SCIENCE; FORENSIC EXAMINATION; OPERATIVELY-SEARCH ACTIVITY	288
Berezuk V. THE GENESIS OF THE DEVELOPMENT OF DOMESTIC LEGISLATION AND SCIENTIFIC OPINION ON THE RECORDING OF COURT PROCEEDINGS.....	288
Zhovtenko I.M., Boginich I.O. COVERT INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIVITIES ON THE POSTAL COMMUNICATION NETWORK USING SPECIAL TECHNICAL TOOLS: SECURITY ISSUES	294
Knyazev Y. V. PROBLEM ISSUES OF GROUP HOOLIGANISM PRE-TRIAL INVESTIGATION.....	300
Leiba O.A. WITHDRAWAL OF BIOLOGICAL SAMPLES FOR FORENSIC STUDY: REGULATORY RULEMAKING AND PRACTICAL LAW ENFORCEMENT MATTERS OF ARGUE	308
Maslyuk O.V. ORGANIZATION OF PRE-TRIAL INVESTIGATION OF TERRORIST CRIMES	314

Tymoshenko O.A. REASONABILITY OF TERMS AS A PRINCIPLE OF CRIMINAL PROCEEDINGS IN UKRAINE: THE STATE OF LEGAL SECURITY THROUGH PRISM PRACTICES OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS	319
Yushchuk O.I. PENITENTIARY PROBATION AS A MECHANISM TO PREVENT THE COMMISSION OF REPEATED CRIMINAL OFFENSES.....	326
SECTION 10 JUDICIARY; PROSECUTOR'S OFFICE AND LAWYER	331
Byesyeda H.V. STRUCTURE OF JUDICIAL CONTROL CONDUCT	331
Bzova L.G. MOTIVATION OF DECISIONS OF CONSTITUTIONAL COURTS AS A REQUIREMENT OF FAIR TRIAL STANDARDS.....	338
Zaborovsky V.V., Fridmanskyy R.M. RESPONSIBILITY OF SUBJECTS OF THE APPEAL AND A LAWYER IN THE ASPECT OF REALIZATION OF THE RIGHT TO THE LAWYER'S REQUEST	342
Klymenko K.O. MODERN INFORMATION TOOLS IN JUDICIAL AND LAWYING.....	348
SECTION 11 INTERNATIONAL LAW	353
Kononenko V.P., Novikova L.V., Kopytska P.O. POLICY OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS ON INFORMATION SECURITY	353
Hrushko ZH. V. THE IMPACT OF THE TERMINATION OF THE VOLUNTARY ASSOCIATION OF TERRITORIAL COMMUNITIES FOR THE IMPLEMENTATION OF COOPERATION IN UKRAINE.....	359
Korneva P.M. CONFLICTING REGULATION OF RELATIONS IN THE FIELD OF MEDICAL TOURISM: THE EXPERIENCE OF THE EUROPEAN UNION.....	364
Novytsky V.V. INTERNATIONAL LEGAL ASPECTS OF INTERNET REGULATION IN THE EUROPEAN UNION	370
Popko V.V., Popko E.V. SYSTEMATIC HIERARCHICAL NATURE OF SOURCES OF INTERNATIONAL CRIMINAL LAW: METHODOLOGICAL ASPECTS	375
Turchak O.V., Nadruga M.S. LEGAL PRINCIPLES OF INTERNATIONAL COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND THE NORTH ATLANTIC ALLIANCE.....	385
Tyufanova H.O. LEGAL NATURE OF ANTI-MONOPOLY COMPLIANCE AS A MECHANISM FOR COMPLIANCE WITH NATIONAL AND INTERNATIONAL LEGAL REGULATION OF ECONOMIC COMPETITION PROTECTION	390
Mikhnevich L.V. PROTECTION OF THE CONSTITUTIONAL RIGHT OF A PERSON TO PROPERTY (PROPERTY) IN THE SECURITY OBLIGATIONS OF PLEDGE AND SURETY.....	398
Kachynska M. IMPORTANT ASPECTS OF GENDER-BASED VIOLENCE IN CONDITIONS OF ARMED CONFLICT IN UKRAINE AND POLICE RESPONSES	403
SECTION 12 PHILOSOPHY OF LAW	407
Vovk V. CONCILIATION AGREEMENT IN THE ROMAN LAW (SOCIOCULTURAL CONTEXT).....	407
Yakovlenko M.S. THE DOCTRINE ON THE PRINCIPLES OF SOCIAL SECURITY LAW: THE CONTRIBUTION OF THE KHARKIV SCHOOL OF LAW.....	411
Yakovlenko M.S. PENSION FUND OF UKRAINE AS A SUBJECT OF DISPUTE RESOLUTION IN THE FIELD OF SOCIAL SECURITY	416
Yurevich Yu.Yu. HISTORICAL ORIGINS OF JUDICIAL CONTROL OVER PUBLIC ADMINISTRATION IN POLAND: THE PERIOD OF POLISH-LITHUANIAN COMMONWEALTH (UNTIL 1795)	420

МОТИВАЦІЯ РІШЕНЬ КОНСТИТУЦІЙНИХ СУДІВ ЯК ВИМОГА СТАНДАРТІВ СПРАВЕДЛИВОГО СУДОЧИНСТВА

Бзова Л.Г.,

*аспірант кафедри процесуального права
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
<https://orcid.org/0000-0003-3143-4904>*

Бзова Л.Г. Мотивація рішень конституційних судів як вимога стандартів справедливого судочинства

У більшості державах світу принцип мотивації судових рішень закріплений у нормах конституції як конституційна гарантія, яка властива верховенству закону, отже, юрисдикції держави мають юридичний обов'язок мотивувати рішення органів конституційної юрисдикції. Мотивація юрисдикційних актів, які приймає конституційний суд, передбачає обмеження повноважень, що здійснюються суддею, що вимагає належного застосування принципу законності, демонструючи, що перший не порушував основні права.

Обов'язок мотивації обумовлений також іншими принципами судочинства, що пояснюються Конституцією та іншими процесуальними нормами, і що завдяки цьому принципу сторони мають можливість контролювати порядок здійснення судочинства відповідно до положень законодавства. Мотивація має як політичну функцію, так і процедурну гарантію. Як політична функція, мотивація судових рішень виходить за рамки процесу, досягаючи тих самих людей, від імені яких приймається рішення, що легітимізує його як типовий акт демократичного режиму. Як процесуальна гарантія, вона враховує внутрішню або технічну динаміку процесу, забезпечуючи сторонам офіційний механізм контролю судових актів, що приймають рішення, з метою задоволення певних потреб у раціоналізації та ефективності юрисдикційної діяльності.

Принцип обов'язкової мотивації судових рішень є частиною конституційного ладу і є гарантією для громадянина проти свавільних рішень. Відповідно до цього принципу, суддя повинен пояснити причини свого засудження виходячи з раціональних аспектів. Рішення, яке виходить від судового органу, повинно бути обґрунтованим, продемонструвати фактичну та юридичну істину на основі доказів.

Застосування обов'язкової мотивації судових рішень забезпечує правову визначеність, оскільки воно закріплено в ряді інших конституційних підстав, серед яких доступ до правосуддя, належний закон, суперечлива система та широкий захист.

Ключові слова: мотивація, аргументи, судові рішення, конституційне судочинство

Bzova L.G. Motivation of decisions of constitutional courts as a requirement of fair trial standards

In most countries of the world, the principle of motivation of court decisions is enshrined in the constitution as a constitutional guarantee inherent in the rule of law, so the jurisdiction of the state has a legal obligation to motivate the decisions of the constitutional jurisdiction. The motivation of the jurisdictional acts adopted by the Constitutional Court provides for the restriction of the powers exercised by a judge, which requires the proper application of the principle of legality, demonstrating that the former did not violate fundamental rights.

The obligation to motivate is also conditioned by other principles of judicial procedure, which are explained by the Constitution and other procedural norms, and which, thanks to this principle, the parties have the opportunity to control the procedure of judicial proceedings in accordance with the law. Motivation has both a political function and a procedural guarantee. As a political function, the motivation of court decisions goes beyond the process, reaching the same people on whose behalf the decision is made, which legitimizes it as a typical act of a democratic regime. As a procedural guarantee, it takes into account the internal or technical dynamics of the process, providing the parties with a formal mechanism for reviewing judicial decisions, in order to meet certain needs for rationalization and efficiency of jurisdictional activities.

The principle of mandatory motivation of court decisions is part of the constitutional order and is a guarantee for the citizen against arbitrary decisions. According to this principle, the judge must explain the reasons for

his conviction on the basis of rational aspects. The decision issued by the judicial body must be substantiated, demonstrate factual and legal truth on the basis of evidence.

The application of mandatory reasons for court decisions provides legal certainty, as it is enshrined in a number of other constitutional grounds, including access to justice, due process, a conflicting system and broad protection.

Key words: motivation, arguments, court decision, constitutional proceedings

Постановка проблеми. Мотивація становить найважливішу частину судового рішення, в якому суддя викладає причини або підстави, на яких він ґрунтується у своєму рішенні, тобто причини, які змусили його прийняти те чи інше рішення у конфлікті, який він був покликаний вирішити. Принцип мотивації судових рішень в рамках демократичної правової держави є не лише політичною гарантією, контролем людей за судовими рішеннями, а й процесуальною гарантією, яка забезпечує достатню прозорість у здійсненні правосуддя.

Стан опрацювання проблематики. Правові аспекти мотивації рішень конституційних судів досліджувалися представниками західної науки конституційного процесу та теорії права, а саме: М. Таруффо, Х.Ф. Перейра, П. Бонавідес, Е.Р. Грау, Ю. Хабермас, К. Монтейро, П. Верду та ін. В Україні питання конституційної аргументації розкрито у працях професора Оксани Володимирівни Щербанюк, а також в окремих думках суддів Конституційного Суду України.

Метою статті є здійснення теоретико-правового аналізу мотивації рішень у процесі здійснення конституційного судочинства.

Виклад основного матеріалу. В принципі, щоб зазначити, що ми маємо справу з мотивацією судових рішень, важливо вказати на класичні визначення, щоб краще зрозуміти, що таке «мотивація».

Сантьяго Муньос Мачадо визначає, що мотивація є наслідком так званого принципу законності, який регулює всю конституційну діяльність. Цей автор стверджує: «Мотивація конституційних актів полягає у поясненні фактичних та правових основ, на яких вони ґрунтуються. Це є наслідком принципу законності, наскільки він покладає на адміністрацію, яка уповноважує цей акт, належним чином обґрунтувати норми, на яких він ґрунтується, та узгодження передбачених фактів в тому» [1]. Пізніше він стверджує: «Мотивація діянь [...] - це завжди операція, що складається з обґрунтування конституційного рішення, констатації узгодження фактів, на яких воно ґрунтується, та законності, яка дає змогу здійснювати повноваження, а також пояснювати зв'язок між фактами та правилом, яке застосовується».

Професор Муньос Мачадо (як Гарсія де Ентрерія та Фернандо Пабло і, в деякому сенсі, Гарсія-Тревіано) не розглядають мотивацію як формальну вимогу конституційного акта, а скоріше як самостійну вимогу. З цього приводу він зазначає: «Мотивація - це не лише зовнішнє вираження судового рішення, в якому складається конституційний акт, але це також основна вимога акта, оскільки, щоб бути складеною, вона повинна бути достатньою і правильно пояснить причини, на яких базується рішення».

Як видно, для Муньоса Мачадо мотивація не полягає в простому формальному вираженні якоїсь іншої вимоги діяння, наприклад, причин, припущень чи факту. Це діє в обох сферах, як формальна вимога, так і як істотна вимога одночасно. Мотивацію він розглядає як «виправдання», як «пояснення», як «міркування».

Мотивацію насамперед слід розуміти у суворому, внутрішньому розумінні, наприклад, перегляді елементів, які підтримують міркування та дають можливість прийняти рішення. Це питання, спираючись на судову практику, що виправдовує рішення. Інша справа кваліфікувати цю мотивацію, виявити в ній, що її характеризує, вважати, що вона слабка або достатньо пояснювальна, множинна чи багата. Сказати, яким чином суд сприймає мотивацію, призводить до роздумів про правовий прийом, який вона застосовує, та визначення основних цілей, що переслідуються.

Мотивація - це чітке міркування, яке відображається в рішенні. Сама мотивація є викладом причин, які можна розуміти як обґрунтування рішення. Ця лексика, очевидно, стосується більш абстрактного питання, яке може претендувати на древню присутність у правовій рефлексії: чи закон підтримує певний зв'язок з ідеєю раціональності? Чи повинні ми розуміти причини, які суддя наводить (наводячи мотиви) або які можуть бути йому віднесені (причини, які він мав або мав би мати), на відміну від причин, які він наводить) як зв'язок, що підтримується з причиною науковців, чи лише як вказівка на розумність його діяльності? Отже, питання мотивації представляється як своєрідний ящик правових роздумів Пандори: «просто» процедурне питання, що ставить проблему «належного здійснення правосуддя» та поваги прав учасників судових процесів, відкриває шлях до питання щодо природи закону, його відношення до правосуддя (включаючи конституційне правосуддя), а також дискусії щодо політичного статусу судді.

Однак можна розглянути ряд умов, необхідних для ефективної мотивації. У цьому контексті необхідно підходити до пропозиції професора Ф. Ескьяга, який визначає десять елементів [2], які повинні обумов-

лювати мотивацію рішень конституційного суду. За його словами, будь-яке рішення конституційного правосуддя повинно бути публічним і зрозумілим, щоб гарантувати соціальний контроль над цим рішенням. Ці елементи є наслідком зобов'язання оприлюднювати судові рішення.

Саме в рамках мотивації судових рішень думка судді матеріалізується письмово, оскільки «мотивація є зовнішнім знаком інтелектуальної операції, до якої бере участь суддя для прийняття рішення в законі» [3]. Крім того, саме через мотиви своїх рішень суддя формує свої міркування, пояснює причину та наводить причини, які змусили його прийняти таке-то рішення.

Спочатку слід перевірити, чи для конституційного суду покладено обов'язок мотивувати його рішення. Безперечно, імператив існує: всі рішення конституційних судів мотивовані. Оскільки судові рішення виступають формою вираження юрисдикції, і кожен суддя повинен обґрунтувати своє рішення логічним аргументом, покликаним узаконити його та зробити його зрозумілим. Але для конституційних судів існує додаткова вимога щодо з'ясування демократичного характеру.

Розглянемо практику Конституційного Суду України стосовно застосування мотивації у своїх рішеннях як стандарту справедливого судочинства.

Так, в Окремій думці судді Конституційного Суду України О.О. Первомайського у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України [4] зазначено, що: «у мотивувальній частині Рішення наявна аргументація визначення як об'єкта конституційного контролю положень Закону, що не були поставлені під сумнів конституційності у конституційному поданні. Мінімальність у мотивації Рішення у цій частині вважаю його істотним недоліком».

Ще одним недоліком Рішення є, на думку О.О. Первомайського, те, що Конституційний Суд проігнорував більшу частину мотивації конституційного подання, в якому була здійснена спроба довести невідповідність окремих положень Закону та статті 366-1 Кодексу вимогам Основного Закону України стосовно не лише суддів, а й усіх осіб, уповноважених на виконання функцій держави та місцевого самоврядування.

В Окремій думці судді Конституційного Суду України І.Д. Сліденка стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 7 частини другої статті 42 Закону України «Про вищу освіту», суддя зазначає, що: «Конституційний Суд України очевидно проігнорував той факт, що його мотивація та рішення мають не тільки і не стільки правовий ефект, а й суспільно-політичний. Конституційний Суд України повинен був дослідити не лише формальні «літери» норм, а й причини і наслідки їх прийняття. Так звані «диктаторські закони» з'явилися як реакція на Революцію Гідності і мета їх полягала в необхідності придушити народні виступи проти диктатури політичного режиму В.Януковича. Власне, через це вони і є «диктаторськими». Конституційний Суд України проігнорував сукупну дію прийнятих законів України на суспільні відносини в конкретних історичних умовах. При цьому не виключається, що запровадження певних обмежень з цього переліку за умов демократичного врядування може бути виправданим, оскільки цілі демократичного та авторитарного режимів принципово різні. Якщо основна мета авторитарного режиму - самозбереження для узурпації, то мета демократії - захист загально визнаних принципів держави та соціуму для збереження людської свободи та гідності» [5].

Проаналізувавши практику Конституційного Суду України можна дійти висновку, що судді дуже часто в Окремих думках зазначають зауваження щодо мотивації прийнятого рішення. Наприклад, в Окремій думці судді Конституційного Суду України Сліденка І.Д. стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень постанови Кабінету Міністрів України «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та етапів послаблення протиепідемічних заходів», положень частин першої, третьої статті 29 Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», абзацу дев'ятого пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», суддя звертає увагу на такі недоліки мотивації рішення: «Зауваження щодо мотивації Рішення в частині аргументів щодо неконституційності підходів, застосованих у постанові Кабінету Міністрів України «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та етапів послаблення протиепідемічних заходів» від 20 травня 2020 року № 392» [6].

Висновки. Отже, питання про мотивацію виникає головним чином на етапі конституційної перевірки. Безумовно було помічено, що «ця інституційна практика слабкої мотивації схожа на дуже помітну форму формалізму та майже систематичне звернення до дедуктивного режиму». Спираючись на раціоналізоване

тлумачення закону, ця структура дозволяє читачеві легко визначити норму та її конституційне трактування. Можна було б застосувати інші методи складання рішень іноземними судами, які вставляють у свої рішення прецеденти прецедентного права, більш-менш підкреслені фактичні міркування, доктринальні аргументи чи думки різних суддів. Але для конституційних судів складно перейти від так званої «закритої» правової системи, в якій будь-яке питання повинно вирішуватися стосовно тексту, до більш «відкритої» системи, по суті, заснованої на референтах, відхилених у кожному випадку.

Список використаних джерел:

1. Muñoz Machado, S. Tratado de Derecho Administrativo y Derecho Público General, t. IV. Op. Cit. 73 p.
2. F. Ezquiaga Ganuzas, «La Motivación de las Decisiones Judiciales en el Derecho Peruano », Argumentación e Interpretación, éd. Grijey, 2011, pp. 5-7.
3. С.-J. Gullermet, La motivation des décisions de justice. La vertu pédagogique de la justice, Paris, L'Harmattan, 2006, 106 p.
4. Окрема думка судді Конституційного Суду України Первомайського О.О. у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/nd13d710-20#Text>
5. Окрема думка судді Конституційного Суду України Сліденка І.Д. стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 7 частини другої статті 42 Закону України «Про вищу освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/nc02d710-17#Text>
6. Окрема думка судді Конституційного Суду України Сліденка І.Д. стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень постанови Кабінету Міністрів України «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та етапів послаблення протиепідемічних заходів», положень частин першої, третьої статті 29 Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», абзацу дев'ятого пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/nc10d710-20#Text>